

PROGRAM ROZVOJE KOMPETENCÍ

ProROK
program rozvoje kompetencí

METODICKÁ PŘÍRUČKA

pro výukový seminář
a projektový den
v 1. ročníku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato metodická příručka byla vytvořena v rámci projektu „Program rozvoje kompetencí“, registrační číslo CZ.1.07/1.3.46/01.0017.
Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Autorky:

Výukový seminář Z POHÁDKY DO POHÁDKY - Miroslava Bukáčková a Soňa Maixnerová

Projektový den PÍSMENKOVÁ SLAVNOST - Miroslava Bukáčková a Soňa Maixnerová

Řízení obsahové náplně metodik - Zdeněk Brož

Editorka metodik - Stanislava Křížová

Korektura textů - Ivana Brožová

Grafická úprava a sazba - Zora Sokolová

Tisk - H.R.G. spol. s r. o.

Vydala - Základní škola Chrudim, Dr. J. Malíka

Rok vydání - 2014

OBSAH

Úvod	4
Přehled akcí v ročníku	4
Výukový seminář Z pohádky do pohádky	5
Cíle semináře	6
Personální zajištění	6
Způsob realizace	6
Harmonogram a scénář programu	7
Popis jednotlivých aktivit programu	13
Seznam pomůcek	20
Přílohy	23
Projektový den Písmenková slavnost	27
Cíle projektového dne	28
Personální zajištění	28
Způsob realizace	28
Harmonogram a scénář programu	29
Popis jednotlivých aktivit programu	30
Seznam pomůcek	33
Klíčové kompetence - Ukázky činností - Postřehy dětí	35

ÚVOD

Nedílnou součástí učebního plánu školního vzdělávacího programu je řada dalších činností, které úzce souvisí především s osobnostně sociální výchovou žáků, ale také s dalšími průřezovými tématy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Na sebe navazující činnosti realizované od prvního do devátého ročníku tvoří komplexní program nazvaný „Spolu to dokážeme“ (zkratka STOD). Jedná se o systém výukových seminářů, sportovních kurzů, tematické výuky a projektových dnů, který výrazně zasahuje výchovnou i naukovou složku vzdělávání během celého školního roku. Ovlivňuje pozitivně klima tříd i celé školy, přispívá ke změně motivace žáků a ke změnám vyučovacích metod. Tomu velmi napomáhá, že naprostá většina výukových seminářů a kurzů probíhá jako pobytové v přírodním prostředí.

Velmi důležitá je účast všech žáků na těchto akcích. Proto již na první schůzce s rodiči budoucích prvňáčků, ještě před zápisem rodiče podrobně seznamujeme s programem školy, aby se mohli včas rozhodnout, zda jim pro jejich děti vyhovuje a zda jsou ochotni akceptovat ho v plném rozsahu. Další, již podrobné informace k jednotlivým akcím dostávají rodiče pravidelně na třídních schůzkách půl roku až rok před konáním akce, včetně předběžné kalkulace nákladů.

PŘEHLED AKCÍ V ROČNÍKU

název akce	typ akce	délka akce	termín akce
Z pohádky do pohádky	výukový seminář	pět dní	září - říjen
Písmenková slavnost	projektový den	jeden den	leden

VÝUKOVÝ SEMINÁŘ

Z POHÁDKY DO POHÁDKY

Na přelomu měsíců září a říjen vyjíždějí žáci prvního ročníku s třídní učitelkou, dalším pedagogickým pracovníkem a vychovatelkou školní družiny na pětidenní adaptační výukový seminář. Hlavní náplní tohoto semináře je vzájemné poznávání a navazování vztahů, které jsou důležité pro utváření nového třídního kolektivu. Učitel má možnost poznat své žáky v mimoškolním prostředí při různých činnostech. Žáci se navzájem seznamují a blíže se poznávají mezi sebou. Také mají možnost lépe poznat svoji třídní učitelku a vychovatelku. Jednotlivé aktivity programu jsou motivovány známými pohádkami.

CÍLE SEMINÁŘE

- Žáci se učí samostatnosti a dodržování hygienických návyků.
- Žáci se lépe poznávají mezi sebou, s třídní učitelkou a vychovatelkou, zapamatují si jména svých spolužáků.
- Žáci vytvářejí pravidla soužití pro výukový seminář i dlouhodobě pro život ve třídě.
- Žáci se učí vzájemně spolupracovat.
- U žáků podporujeme vztah ke čtenářství.
- U žáků podporujeme tvořivost.
- U žáků rozvíjíme vztah k přírodě.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Program semináře zajišťuje třídní učitelka, vychovatelka a další pedagog z prvního stupně. Pokud s některým žákem pracuje osobní nebo pedagogický asistent, je nezbytná i jeho přítomnost.

ZPŮSOB REALIZACE

Informace k výukovému semináři, včetně seznamu nezbytného vybavení, které dostávají žáci nejpozději dva týdny před odjezdem, jsou uvedeny v příloze 1.

Výukový seminář se koná v přírodním prostředí. V okolí ubytovacího zařízení by mělo být k dispozici hřiště vhodné pro míčové hry.

V ubytovacím zařízení je nutné mít k dispozici místnost na společná setkávání a realizaci aktivit pro celý kolektiv třídy.

1. DEN		činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
čas				
8.15	Sraz u školy. Vybírání zdravotní dokumentace - očkovací průkaz, karta zdravotního pojištění, potvrzení o bezinfekčnosti, pravidelně užívané léky s informacemi o užívání pro zdravotníka kurzu.			seznam žáků s kontakty na rodiče, seznam žáků k vybírání zdravotní dokumentace
8.30	Odjezd na výukový seminář.			
9.00	Příjezd na místo pobytu.			
9.30	Úkoly pohádkové tety – rozdělení dětí do tří skupin, seznámení s činností každé z nich, splnění zadanych úkolů.		Žáci jsou vtaženi do pohádkového prostředí. Po splnění tří úkolů získají pomyslný klíč od zámku a uvědomí si, že se spolupráce vyplácí.	kostýmy pro krále, šaška a pohádkovou tetu, kartičky s kresbami pohádkových bytostí, hádanky, velké korále
9.30 - 10.00	Ubytování a rozdělení do pokojů.			seznam pokojů s rozpisem ubytování jednotlivých žáků
10.00 - 12.00	Poznávání areálu, zařazení drobných her.		Žáci poznají prostor ubytovacího zařízení a jeho nejbližší okolí.	
12.00 - 12.45	Oběd.			
12.45 - 14.00	Polední klid – výroba plakátu s pohádkovým motivem na dveře pokoje.		Spolubydlíci na pokoji se dohodnou na stejném obrázku a všichni se podílejí na jeho ztvárnění.	stolní hry, knihy, pastelky, papíry A4
14.00 - 16.00	Činnosti ve třech skupinách: <ul style="list-style-type: none"> ■ slavnostní strom, ■ podzimní strom, ■ vycházka do okolí. V těchto aktivitách se přibližně po 40 minutách vystřídají všechny skupiny.		Žáci se učí zapojit se do práce ve skupině. Žáci rozvíjejí tvořivost a vztah k přírodě.	barevné papíry v podzimních odstínech, lepidlo, plakát s předkresleným stromem
16.00 - 16.30	Svačina			
16.30 - 18.00	Tvorba pravidel chování na kurzu. Seznámení s Řádem výukového semináře a poučení o bezpečnosti na výukovém semináři.		Žáci se seznamují se symboly pro jednotlivá pravidla.	karty s nakreslenými symboly pro jednotlivá pravidla

	<ul style="list-style-type: none"> ■ podepsání potvrzení o provedení poučení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví na výukovém semináři 			
18.00 - 18.45	Večeře.			
18.45 - 20.00	Večerní blok. <ul style="list-style-type: none"> ■ Podzimní strom ■ Rituál 	Žáci se učí pozorně naslouchat, uvědomují si nejsilnější zážitek dne.	plakát stromu z odpoledního bloku, vystříhané papírové listy se jmény, plakát s oknem, barevné kartičky 7 x 10 cm, penál	
20.00	Večerní hygiena.			
20.15 - 20.30	Pohádka Pohádkové tety – O neposlušných kůzlátkách.	Podpořit u žáků vztah ke čtenářství a k poslechu čteného textu.	Knihla Povídej pohádku - Adolf Dudek <i>DUDEK, Adolf. Povídej pohádku. Ostrava - Mariánské Hory: LIBREX - nakladatelství pro děti, 1999. ISBN 80-7228-098-8.</i>	
20.30	Večerka. V noci vložít každému žákovi pod polštář obrázek z přečtené pohádky. Děti si obrázek mohou vybarvit po probuzení nebo během dne.		obrázek	

2. DEN

čas	činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
7.30 - 8.00	Budíček a ranní hygiena.		
8.00 - 8.30	Snídaně.		
8.30 - 10.00	Reflexe předchozího dne, psaní a kreslení do deníčku.	Žáci si formou kreslených obrázků připomínají aktivity minulého dne.	deníček, vybavený penál
10.00 - 10.30	Svačina.		
10.30 - 12.00	Pohádkové aktivity... <ul style="list-style-type: none"> ■ poznávání podle hlasu, ■ poznávání podle hmatu, ■ poznávání podle hlasu – Kdo chybí? 	Žáci se učí jména svých spolužáků. Oslovují se žádanými podobami jmen, vytvářejí vzájemně pozitivní vztahy.	šátek, deka

12.00 - 14.00	Oběd a polední klid.			
14.00 - 18.00	<p>Odpolední vycházka k zajímavému místu v okolí – hrad, zámek, strom, prales, ...</p> <p>Cestou hrajeme hry s pohádkovou tematikou:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ hra Pohádková brána, ■ hra Na vlka. <p>V rámci vycházky je svačina.</p>	Žáci poznávají zajímavá místa v okolí a seznamují se s novými hrami.		
18.00 - 18.45	Večeře.			
18.45 - 19.15	Zpívání písniček a říkání říkadel.			klávesy, kytara, zpěvník
19.15 - 20.00	Rituál.		Žáci pozorně naslouchají ostatním, uvědomují si nejsilnější zážitek dne.	plakát s oknem, barevné kartičky 7 x 10 cm
20.00 - 20.15	Večerní hygiena.			
20.15 - 20.30	Pohádka Pohádkové tety – Perníková chaloupka.		Podpořit u žáků vztah ke čtenářství a k poslechu čteného textu.	pohádka Perníková chaloupka
20.30	<p>Večerka.</p> <p>V noci vložit pod polštář každému žákovi obrázek z přečtené pohádky.</p> <p>Děti si obrázek mohou vybarvit po probuzení nebo během dne.</p>			obrázek

3. DEN

čas	činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
7.30 - 8.00	Budíček a ranní hygiena.		
8.00 - 8.30	Snídaně.		
8.30 - 10.00	Reflexe předchozího dne, psaní a kreslení do deníčku.	Žáci si formou kreslených obrázků připomínají aktivity minulého dne.	deníček, vybavený penál
10.00 - 10.30	Svačina.		

10.30 - 12.00	Perníková chaloupka k nakousnutí.	Žáci se spolu domlouvají na podobě chaloupky. Učí se, že neskáčeme ostatním do řeči a vyslechneme všechny návrhy. Využívají společnou domluvu, jak si rozdělit práci k tomu, aby se na splnění zadaného úkolu podíleli všichni.	BeBe sušenky, nutella, lentičky, želatinové bonbony, misky, příborové nože, tácy nebo čtvrtky
12.00 - 14.00	Oběd a polední klid.		
14.00 - 15.30	Puzzle – perníková chaloupka.	Žáci se učí vymyslet strategii a přesně dodržovat stanovená pravidla.	obrázky perníkové chaloupky rozstříhané na tolik dílů, kolik je dětí ve skupině, lepidlo, tři čtvrtky A3
15.30 - 16.00	Svačina.		
16.00 - 18.00	Aktivity v lese – stavění chaloupek pro Jeníčka a Mařenku, hry.	Žáci se učí pracovat ve skupině a zlepšují se v dovednosti řešit problémy. U žáků podporujeme tvořivost a vztah k přírodě.	
18.00 - 18.45	Večeře.		
18.45 - 19.15	Zpívání písniček a říkání říkadel.		klávesy, kytara, zpěvník
19.15 - 20.00	Rituál.	Žáci pozorně naslouchají ostatním, uvědomují si nejsilnější zážitek dne.	plakát s oknem, barevné kartičky 7 x 10 cm
20.00 - 20.15	Večerní hygiena.		
20.15 - 20.30	Pohádka Pohádkové tety – Hrnečku, vaři!	Podpořit u žáků vztah ke čtenářství a k poslechu čteného textu.	pohádka Hrnečku, vaři!
20.30	Večerka. V noci vložit pod polštář každému žákovi obrázek z přečtené pohádky. Děti si obrázek mohou vybarvit po probuzení nebo během dne.		obrázek

4. DEN

čas	činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
7.30 - 8.00	Budíček a ranní hygiena.		
8.00 - 8.30	Snídaně.		
8.30 - 10.00	Reflexe předchozího dne, psaní a kreslení do deníčku.	Žáci si formou kreslených obrázků připomínají aktivity minulého dne.	deníček, vybavený penál
10.00 - 10.30	Svačina.		
10.30 - 12.00	Aktivity ve skupinách. ■ Malování hrnečků ■ Hrnečku, vaň!	Žáci zapojují vlastní fantazii, vymýšlejí strategie, uvědomují si výhody spolupráce, zdokonalují se v obratnosti.	bílé hrnečky, fixy na sklo, papír, pastelky, várnice 20 l, plastové kelímky 2 dl, kbelík 15 l, voda
12.00 - 14.00	Oběd a polední klid.		
14.00 - 15.30	Vycházka spojená s návštěvou dětského hřiště – čas vymezený pro hru a sportování dětí podle jejich přání.	Žáci si utužují fyzickou kondici, vzájemné vztahy, pozorují okolní přírodu, rostliny a živočichy.	sportovní pomůcky, míče, švihadla, kruhy
15.30 - 16.00	Svačina – výroba ovocného salátu.	Žáci se učí slušnou komunikací a ohleduplností vytvořit vzájemně pozitivní vztahy. Při výběru surovin nemyslí jen na sebe.	malované hrnečky, lžičky, mísy a polévkové lžíce, různé ovocné kompoty, zakysaná smetana, piškoty
16.00 - 18.00	Výroba masek.	Podpořit u žáků tvořivost, fantazii, estetické vnímání.	bílé čtvrtky, šablony obličejových masek, pastelky a fixy, nůžky, děrovačka, klobouková gumička, průhledná izolepa
18.00 - 18.45	Večeře.		
18.45 - 19.15	Rej masek, libovolné hry, zpěv písní, diskotéka.	Podpořit u žáků vzájemně pozitivní vztahy.	klávesy, kytara, zpěvník, rádio, různá CD s písničkami, občerstvení
19.15 - 20.00	Rituál.	Žáci pozorně naslouchají ostatním, uvědomují si nejsilnější zážitek dne.	plakát s oknem, barevné kartičky 7 x 10 cm
20.00 - 20.15	Večerní hygiena.		
20.15 - 20.30	Pohádka Pohádkové tety – O veliké řepě	Podpořit u žáků vztah ke čtenářství a k poslechu čteného textu.	Povídej pohádku

20.30	Večerka. V noci vložit pod polštář obrázek s omalovánkou z přečtené pohádky. Děti si obrázek mohou vybarvit po probuzení nebo během dne.		obrázek
-------	---	--	---------

5. DEN

čas	činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
7.30 - 8.00	Budíček a ranní hygiena.		
8.00 - 8.30	Snídaně.		
8.30 - 10.00	Reflexe předchozího dne, psaní a kreslení do deníčku. Balení věcí, závěrečný úklid.	Žáci si formou kreslených obrázků připomínají aktivity minulého dne.	deníček, vybavený penál
10.00 - 10.30	Svačina.		
10.30 - 12.00	Písmenkové pexeso.	Žáci se učí dodržovat pravidla hry, oslovují spolužáky jmény a opakují si probraná písmena.	pexesové karty s písmeny na čtvrtce o velikosti 12 x 15 cm
12.00 - 12.45	Oběd.		
12.45	Závěrečná reflexe u vyzdobeného Slavnostního stromu z prvního dne.	Žáci formulují svoje myšlenky a sdělují je ostatním. Pomocí společně sdílených zážitků mezi sebou posilují pocit sounáležitosti.	sladká odměna – čokoládová medaile, fidorka, tři symboly (usměvavý, rozpačitý a zamračený obličej)
13.30 - 14.00	Balení zavazadel. Odjezd z výukového semináře.		

POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT PROGRAMU

Úkoly pohádkové tety

Pohádková teta stojí před budovou - zámekem a vítá děti. Vyptává se jich, odkud přijely, jak se mají, na co se těší. Přicházejí další dvě postavy – král a šašek. Všechny pohádkové postavy jsou v kostýmech. Teta je představí a zeptá se dětí, jestli by chtěli jít do „zámku“. Pohádková teta si klade podmínku. Musí splnit tři úkoly.

1. Hledání a navlékání velkých korálků.
2. Hádání hádanek.
3. Zdolávání „opičí dráhy“.

Pohádková teta rozdá dětem tři druhy kartiček s obrázky. Podle nich se děti rozdělí do tří skupin na víly, vodníky a Karkulky. Na splnění úkolu žáci dostávají jednu hodinu. Každá skupina plní jeden úkol. Doprovází ji jedna z pohádkových postav. Po splnění úkolu, který trvá asi půl hodiny, se opět setkávají před zámekem. Pohádková teta se dětí zeptá, jak je možné, že úkoly tak brzy splnily. Dojdou k závěru, že důvodem úspěšného a rychlého zvládnutí bylo rozdělení do skupin a jejich spolupráce.

Popis úkolů

1. Hledání a navlékání velkých korálků s králem

Aktivitu lze motivovat básničkou Františka Hrubína Princeznička na bále. Velké korále rozhází předem někdo z učitelů do trávy a děti - víly mají za úkol je všechny vyhledat a navléci na připravenou šňůrku.

2. Hádání hádanek s pohádkovou tetou

Děti - Karkulky mají za úkol uhodnout hádanky, které jim pohádková teta dává. Lze využít jakékoliv hádanky.

3. Zdolávání překážkové dráhy s šaškem

Děti - vodníci utvoří hada a po celou dobu se drží za ruce. Pedagog předem připraví překážkovou dráhu. Obtížnost dráhy zvolí podle pohybových schopností žáků. Doporučujeme podlézání, přeskakování, slalom a protahování.

Při reflexi je vhodné položit žákům následující otázky. Umí někdo vysvětlit, proč jsme všechny úkoly splnili mnohem dříve, než ve stanoveném čase? Udělali byste příště něco jinak?

Pohádkový plakát na dveře pokoje

Spolubydlící na pokoji se dohodnou, které pohádkové postavy budou symbolem jejich pokoje a ty si pak nakreslí na plakát. Na plakát napíšou název svého pokoje, podepíší ho a nalepí na dveře. Například U Karkulek, Šmoulí pokoj a podobně.

Podzimní strom

Učitelka si předem připraví velký balicí papír s předkresleným stromem bez listů a nakopíruje na různé barvy papírů tvary listů. Děti mají k dispozici barevné papíry v barvách podzimu a vytrhávají malé kousky, které nalepí na kmen a do koruny stromu. Každá skupina polepí jednu třetinu stromu.

Žáci si vystříhnou zelený list a napíšou na něj podobu jména, kterým chtějí být osloveni. Ten odevzdají učitelce. Bude jim vrácen po večeři. Před večerním rituálem se děti posadí se svým listem a lepidlem do kruhu okolo Podzimního stromu, který vytvořily v odpolední aktivitě. Každý k němu postupně přistupuje, představí se tak, jak chce být osloven a svůj list na něj přilepí.

Slavnostní strom

Skupina dětí odejde do lesa a vybere si po vzájemné dohodě jeden strom. V jeho blízkosti pak hledají různé přírodniny, kterými strom ozdobí. Každá skupina si může vytvořit svůj strom nebo pokračovat ve zdobení stromu první skupiny. Ke stromu se děti každý den vracejí, aby u něj dobrovolně vyjádřily své pocity a nálady, které v daný den prožily.

Poslední den se u něj sejdeme k závěrečné reflexi a rozloučíme se s místem pobytu. Je vhodné ověsit strom před závěrečnou reflexí sladkostmi, které pak dáme dětem v závěru.

Tvoření pravidel

Pedagog si předem připraví flipový papír s názvem kurzu, místem a datem pobytu, kartičky s nakreslenými symboly pro jednotlivá pravidla. Učitel postupně kartičky ukazuje a děti říkají, jaké pravidlo kartička představuje. Kartu s vysvětleným pravidlem nalepíme na flip.

- Ucho – naslouchání
- Dům – pravidla pobytu na chatě
- Noty – svolávání na programy
- Tahání řepy – spolupráce
- Srdce – kamarádství
- Obličej, míč, švihadlo – radost, hry
- Zalévání kytičky v květináči – starostlivost, pomoc
- Budík – trpělivost, dochvilnost

Třídní učitelka seznámí žáky s Řádem výukového semináře a poučením o bezpečnosti na výukovém semináři. Žáci podepíší Potvrzení o provedení poučení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví na výukovém semináři.

Rituál

Děti dostanou kartičky papíru – na každý rituál zvolíme jinou barvu. Na ni nakreslí nejsilnější zážitek dne. Až mají všichni hotovo, tak si sednou do kruhu. Uprostřed kruhu na zemi leží papír s předkresleným velkým oknem a názvem příslušného dne. Do tohoto okna postupně děti vlepují svoje kartičky a zároveň komentují, co nakreslily a co byl jejich nejsilnější zážitek. Okno se po dokončení nalepí na zeď a zůstane tam až do konce kurzu. Na každý den si připravíme jeden plakát s oknem.

Pohádky Pohádkové tety

Po večerní hygieně se děti obléknou do pyžam a sejdou se všechny na největším pokoji. Tam na ně čeká Pohádková teta, která jim na dobrou noc přečte pohádku.

*DUDEK, Adolf. **Povídej pohádku.** Ostrava - Mariánské Hory: LIBREX - nakladatelství pro děti, 1999. ISBN 80-7228-098-8.*

Pohádka je motivací pro činnosti následujícího dne. Dětem však tuto informaci večer nesdělujeme. S touto aktivitou souvisejí i obrázky omalováněk z přečtené pohádky, které vkládáme dětem v noci pod polštář. Po probuzení si je mohou kdykoli během dne vybarvovat.

Ranní reflexe a deníčky

Každé dítě bude mít svůj deníček, chlapci s králem a děvčata s princeznou. Na titulní straně je uveden název kurzu, datum, místo pobytu a jméno žáka.

Společně s pedagogem si vzpomínají na aktivity a události předešlého dne. Ty pak učitelka heslovitě a pomocí kreseb zaznamenává na tabuli, nebo flip. Děti si je opisují a obkreslují do připravených políček, popřípadě si kreslí své vlastní kresby.

Pohádkové aktivity

Poznávání podle hlasu

Učitelka zaváže jednomu dobrovolníkovi oči, pak postupně ukazuje na jednotlivce, kteří promluví jako kůzlátka – mé, mé. Žák se zavázanýma očima se snaží uhodnout, který ze spolužáků to je. Důležité je, aby řekl jeho jméno.

Poznávání podle hmatu

Pedagog zaváže jednomu dobrovolníkovi oči, pak ho přivede k nějakému žákovi. Dítě se zavázanýma očima se snaží hmatem poznat spolužáka a správně říct jeho jméno.

Poznávání podle hlasu – Kdo chybí?

Děti se volně pohybují ve stanoveném prostoru. Na signál si děti dřepnou a schovají obličej do dlaní – usnou. Učitel potichu označí tři děti a schová je pod deku. Na další signál se ostatní probudí a zjišťují, kdo chybí. Opět vyslovují správně jejich jména.

Činnost reflektujeme pomocí následujících otázek. Jaký jsi měl pocit, když jsi měl zavázané oči? Jak ses cítil schovaný pod dekou? Bylo ti něco nepříjemné? Měl jsi z něčeho obavy? Co ti bylo příjemné? Co ti pomohlo?...

Perníková chaloupka k nakousnutí

Děti budou pracovat ve skupinách po třech až čtyřech žácích. Skupina obdrží pomůcky na sestavení perníkové chaloupky – papírová čtvrtka A3, BeBe obdélníkové sušenky, nutella, barevné želatinové bonbony, lentilky. Po dohodě si celá skupina sestaví ozdobenou perníkovou chaloupku.

Otázka pro reflexi. Jak jste postupovali při zdobení chaloupky?

Perníková chaloupka - puzzle

V okolí ubytovacího zařízení umístí učitelka jednotlivé části puzzle s perníkovou chaloupkou tak, aby byly pro děti částečně viditelné. Děti pracují ve třech skupinách, každá hledá puzzle své barvy. Částí puzzle je tolik, kolik je dětí ve skupině.

Pravidla činnosti: Každá skupina má své depo. Pro ústřížek smí vyběhnout jen jeden žák ze skupiny. Pokud přinese díl jiné skupiny, musí jej vrátit na původní místo. Po nalezení všech částí sestaví skupina obrázek perníkové chaloupky a nalepí na čtvrtku A3. Obrázek mohou dotvořit.

Při reflexi se žáků zeptáme, jakou strategii jste použili? Dařilo se vám dodržovat všechna pravidla hry?

Stavění chaloupek pro Jeníčky a Mařenky

Činnost probíhá v lese. Děti se rozdělí do libovolných skupin nebo mohou stavět i samostatně. Z přírodního materiálu, který naleznou na zemi, stavějí chaloupky. Po dokončení práce se celá třída prochází mezi chaloupkami a prohlíží je.

Na závěr společně obědeme všechny chaloupky, stavitelé je představí a ostatní žáci mohou dávat doplňující otázky.

Malování hrnečků

Pedagog si před odjezdem na kurz obstará čistě bílé hrnečky a lihové fixy různých barev na sklo. Každé dítě nejdříve dostane papír A5, na který si navrhne vzor svého hrnečku. Potom obdrží hrneček, na který kreslí barevnými lihovými fixy. Namalované hrnečky je nutné nechat alespoň dvě hodiny zasychat.

Na závěr uspořádáme výstavku hotových malovaných hrnečků.

Hrnečku, vař!

Pedagog si dopředu zajistí várnici o objemu asi patnácti litrů, plastové kelímky pro každého žáka, patnáctilitrový kbelík. Vytvoří dvě stanoviště. Na prvním je várnice, která představuje vařící hrneček. Do něho před očima dětí vylije obsah kbelíku s vodou, která představuje kaši. Na druhé stanoviště, vzdálené od prvního alespoň třicet metrů, odloží prázdný kbelík. Děti obdrží plastové kelímky a mají za úkol zachránit z „hrnečku“ co nejvíce kaše, která neustále teče. Učitel jim ponechá čas na dohodnutí taktiky. Po zaznění pokynu „Hrnečku, vař!“ učitel otevře kohoutek várnice a kaše z něj začne vytékat. Děti se snaží co nejvíce kaše zachránit. Po dokončení se kontroluje množství zachráněné kaše. Pokus je možné několikrát opakovat. Cílem je vymyslet lepší taktiku a zachránit více kaše.

Nejvíce „kaše“ děti zachrání, pokud přijdou na to, že je nejlepší stát v zástupu a podkládat kelímky pod sebe, aby nevytekla ani kapka kaše na zem. Všichni při tom musí být dostatečně rychlí.

Při závěrečné reflexi zjišťujeme následující informace. Jak jste postupovali, abyste v tak velkém počtu zvolili jednotnou taktiku? Podařilo se vám zachránit všechnu kaši? Myslíte, že můžete najít lepší způsob a zachránit více kaše? Co vám nejvíce pomohlo?

Ovocný salát

Na stole jsou připraveny lžičky, mísy s různými kompoty, piškoty a zakysanou smetanou. Děti si přinesou své malované hrnečky a postupně si do nich nabírají suroviny, které jim chutnají.

Cílem aktivity je připravit si chutnou svačinu, být k sobě navzájem při výběru surovin ohleduplní a nemyslet jen na sebe.

Při reflexi se žáků zeptáme, měli jste každý z Vás na výběr ze všech nabízených surovin? Co Tě potěšilo? Vadilo ti něco? Dokázali jste si po sobě uklidit pracovní místo?

Výroba masek

Žáci si na bílou čtvrtku obkreslí vybranou šablonu masky a vystříhnou ji. Potom si ji libovolně vybarví a vyzdobí. S pomocí pedagoga si k masce připevní kloboukovou gumičku. Každý žák se vžije do role své masky a na večerní rej si připraví pozdrav pro krále, při kterém se současně představí.

Rej masek

Po smluveném signálu, kterým může být písnička z libovolné pohádky na CD, kytara, hudební nástroj, se žáci v maskách sejdou v místnosti, kde jsou židličky postaveny do kruhu. Na trůnu je očekává pan král, který je přivítá. Žáci krále jednotlivě zdraví a představují se mu. Ten potom slavnost zahájí. Ta pokračuje promenádou při hudbě, tancem s volenkami, různými hrami a zpěvem.

Písmenkové pexeso

Hra je zpočátku vhodná pro menší skupinu, nejlépe pro deset žáků. Později, když si žáci osvojí pravidla, je možné hrát s celou třídou.

Na tvrdý papír formátu 10 x 13 cm napíšeme silnou fixou velké tiskací písmeno, které už žáci dobře znají a umí ho přečíst. Připravíme si dvojice shodných kartiček podle počtu žáků ve skupině.

Dva žáci například Alenka a Bedřich, kteří hru začínají, nemají kartičku a zůstanou stát. Ostatní obdrží jedno písmeno a nesmějí ho nikomu ukázat, ani ho prozradit. Dále hra pokračuje podle pravidel pexesa. Alenka vyzve jménem některého žáka z kruhu. Ten vstane, nahlas vysloví své písmeno a ukáže ho ostatním. Alenka pokračuje a hledá dalšího žáka se stejným písmenem. Pokud se jí to podaří, oba žáci se postaví za ni a mohou pokračovat v hledání dvojic společně s Alenkou. Tato trojice pokračuje dále ve hře. Pokud se Alence nepodaří najít stejnou dvojici, pokračuje ve hře Bedřich.

Při této hře klademe důraz na vyslovování správných podob jmen jednotlivých žáků.

Pro závěrečnou reflexi je vhodné použít následující otázky. Dařilo se vám dodržovat pravidla hry? Kdo si pamatuje jména všech svých spolužáků? Poznali jste všechna písmenka?

Závěrečná reflexe u Slavnostního stromu, hodnocení výukového semináře

Před odjezdem dojdeme všichni společně ke Slavnostnímu stromu. Zde se žáci mohou jednotlivě vyjádřit k průběhu celého týdne. Pedagog jim pomáhá různými otázkami, například: Která aktivita tě nejvíce zaujala? Co tě překvapilo? Co ti bylo příjemné, popřípadě nepříjemné? Na co budeš nejradyji vzpomínat?

Potom se na pokyn učitelky žáci přemístí k jednomu ze tří symbolů (usměvavý, rozpačitý a zamračený), které jsou připevněny na stromech v okolí slavnostního stromu. Pokud chtějí, mohou říci, proč zvolili daný symbol.

Na závěr, pokud je strom ozdobený sladkostmi, rozdáme dětem připravené sladkosti. Při této příležitosti lze ocenit žákův přístup k celému semináři.

Další hry, které je vhodné zařazovat během programu

Hra s míčem a se jmény

Žáci stojí v kruhu a házejí si navzájem malý míček. Ten, kdo má míček v ruce, vysloví nahlas jméno žáka, kterému ho chce hodit. Teprve potom ho odhodí oslovenému žákovi. Dbáme na to, aby se vystřídali všichni žáci.

Klubíčko

Žáci sedí v kruhu a po zemi si kutálejí klubíčko vlny. Ten, kdo má klubíčko v ruce, vysloví nahlas jméno žáka, kterému ho chce poslat. Teprve potom ho kutálí oslovenému žákovi. Dbáme na to, aby se vystřídali všichni žáci.

Je důležité, aby si žáci po poslání klubíčka jinému žákovi pevně drželi kousek vlny před sebou. Po dokončení posílání se na zemi vytvoří pavučina čar. Všichni žáci najednou se na pokyn pedagoga zvednou a pavučinu drží ve vzduchu. Aktivitu ukončíme zpětným rozplétáním pavučiny. Žáci se znovu posadí. Postup se obrací. Ten, kdo dostal klubíčko poslední, začíná a vysloví jméno žáka, od kterého ho předtím dostal a pošle mu ho zpět.

Před koncem této aktivity můžeme ještě zařadit následující činnost. V pavučině, kterou položíme zpět na zem, hledáme s dětmi čtyřúhelníky a trojúhelníky.

Pohádková brána

Tuto hru zařazujeme při vycházkách do přírody. Dva pedagogové nečekaně vytvoří proti sobě „bránu“, kterou musí projít všichni žáci a splnit úkol. Například říci jméno pohádkové postavy, název pohádky, jméno svého spolužáka, název nějakého zvířete, ...

Na vlka

Zařazujeme při vycházkách do lesa. V průběhu vycházky pedagog zakřičí: „Pozor, vlk!“ V tu chvíli se všechny děti utíkají schovat do vymezeného prostoru, nejčastěji za kmen stromu. Mezitím vlk napočítá do deseti. V této chvíli musejí být všichni v úkrytu. Kdo se nestihl schovat, je prozrazen a hra pro něj končí. Vlk stojí na místě, pozoruje okolí a hledá schované hráče. Pokud někoho vidí, nebo rozpozná jeho oblečení, zavolá jeho jméno. Tento žák musí vylézt z úkrytu a jít k vlkovi. Vlk nemusí objevit všechny hráče. Hru prozatím ukončí a pokračuje se ve vycházce. Během ní určí pedagog nového vlka. Je jím žák, který byl v prvním kole nalezen. Za chvíli nový vlk zavolá: „Pozor, vlk!“, ale počítá už jen do devíti. Schovávají se jen žáci, kteří nebyli v prvním kole nalezeni. Ostatní pomáhají vlkovi v pátrání. Klademe důraz na používání správných jmen spolužáků.

SEZNAM POMŮCEK PRO TŘÍDU

název pomůcky	doporučený počet kusů pro třídu	poznámka k počtu skupin a jejich členů
lékárna MEDICAL BAG	1	
seznam žáků k evidenci vybrané dokumentace	1	
řád výukového semináře	1	
seznam s kontakty na rodiče	1	
osnova poučení o bezpečnosti a seznam pro podpisy žáků	1	
výjezdní lektorský kufr	1	
taška se sportovními potřebami	1	fotbalový míč, gumový míč, švihadla, obruče, kuželky, guma na skákání
seznam pokojů s rozpisem ubytování	1	
kostým krále	1	
kostým šaška	1	
kostým pohádkové tety	1	
kartičky s kresbami pohádkových bytostí	1 sada	podle počtu žáků na semináři
velké korále	20	
hádanky	5	
papíry A4	500	jedno balení, gramáž 80
plakát s předkresleným stromem	1	
symboly pro pravidla pobytu	1 sada	podle popisu v aktivitách
plakát s oknem na rituál	4	
kniha Povídej pohádku	1	

deka	1	
klávesy	1	
kytara	1	
zpěvník	1	
BeBe sušenky		pro každou skupinu 1 balení
Nutella 500 gramů	1 kus	
lentilky		pro každou skupinu 1 balení
želatinové bonbóny		pro každou skupinu 1 balení
čtvrtky A3	60	
nakopírované puzzle s obrázkem perníkové chaloupky	3	v různých barvách
různobarevné fixy na sklo	20	
várnice 20 l	1	
plastové kelímky 2 dcl	3	náhradní
různé ovocné kompoty	6	
kulaté piškoty 250 gramů	3	
šablony masek	6	může být i více
pexesové karty s písmeny	2 sady	po 15 písmenech
symboly pro závěrečnou reflexi	3	usměvavý, rozpačitý, zamračený (viz fotografie slavnostního stromu)
fotoaparát	1	
rádio	1	
CD s písničkami pro děti	libovolný počet	
flipový papír	1 role	

SEZNAM POMŮCEK PRO JEDNOHO ŽÁKA

název pomůcky	doporučený počet kusů pro 1 žáka	poznámka k počtu skupin a jejich členů
vybavený penál	1	psací potřeby, pastelky, fixy, nůžky, lepidlo
šátek	1	
karty, pexesa, společenské hry	libovolné	
nakopírované listy na barevných papírech	1	
bílý keramický hrneček	1	
předloha hrnečku	1	
plastové kelímky 2 dcl	1	
klobouková gumička	1	pro každého žáka 30 cm
kulatá sladká odměna	1	fidorka, čokoládová medaile
barevné kartičky 7 x 10 cm	1	pro každého žáka 4 kusy různé barvy
omalovánky pod polštář	4	sada čtyř různých obrázků
deníčky	1	

INFORMACE K VÝUKOVÉMU SEMINÁŘI - PŘÍLOHA 1**INFORMACE K VÝUKOVÉMU SEMINÁŘI****Termín výukového semináře: dd. mm. – dd. mm. rrrr****Místo konání:** Penzion U Kozlů, Horní Bradlo**Sraz:** dd. mm. před školou v 7.45 hodin**Návrat:** dd. mm. v 15.00 hodin ke škole

Stravování začíná v pondělí obědem a končí v pátek obědem.

Základní vybavení:

- sportovní obuv a oblečení do tělocvičny
- oblečení do přírody a na turistiku - s ohledem na počasí i rezervní oblečení
- pláštěnka
- pyžamo, spodní prádlo, domácí obuv, oděv do chaty
- toaletní potřeby, ručník
- malý batůžek na svačinu
- vybavený penál - nůžky, lepidlo, pastelky, tužka, fixy

Další doporučené vybavení:

- oblíbeného plyšáka nebo hračku
- pro osobní volno společenskou hru, omalovánky, karty, pexeso

Zavazadlo balte prosím společně s dítětem, aby vědělo, co a kde s sebou má.

Důležité upozornění:

Nezapomeňte dát dítěti s sebou zdravotní průkaz, kartu zdravotní pojišťovny a vyplněné prohlášení o bezinfekčnosti. Tyto doklady odevzdejte při odjezdu třídní učitelce.

Užívá-li Vaše dítě pravidelně nějaké léky, nezapomeňte mu je dát s sebou s přesným popisem užívání. Léky předejte při odjezdu třídní učitelce.

XY
třídní učitelka v. r

PŘÍLOHY

ŘÁD VÝUKOVÉHO SEMINÁŘE - PŘÍLOHA 2

ŘÁD VÝUKOVÉHO SEMINÁŘE

1. Výukový seminář je součástí školního vyučování.
2. Na výukovém semináři platí školní řád.
3. Žáci po celou dobu konání semináře dodržují zásady slušného chování a dbají na svoji osobní bezpečnost.
4. Účastníci semináře jsou povinni dodržovat provozní řád ubytovacího zařízení, kde jsou ubytováni.
5. V chatkách udržují žáci pořádek a čistotu, šetrně zachází s jeho vybavením, neplýtvají vodou a energiemi.
6. Dojde-li k poškození ubytovacího zařízení, je nutné to okamžitě nahlásit třídní učitelce. Vzniklou škodu je povinen hradit ten, kdo ji zavinil, případně společně všichni spolubydlíci. Pokud po příchodu některý z účastníků semináře zjistí určité závady v chatce, která mu byla přidělena, neodkladně je sdělí třídní učitelce.
7. Větší částky peněz si žáci uloží u třídní učitelky. Pokud tak neučiní, nesou za případné ztráty vlastní zodpovědnost. Zjištěné ztráty hlásí účastníci semináře ihned třídní učitelce.
8. Připomínky a stížnosti sdělují účastníci třídní učitelce.
9. Řád výukového semináře platí od nastoupení cesty až po návrat do místa školy. Jeho porušení může mít za následek podle stupně provinění i vyloučení z další účasti na semináři bez nároku na vrácení zaplacených výloh.
10. Řád výukového semináře je závazný pro všechny jeho účastníky.

XY
třídní učitelka v. r

OSNOVA POUČENÍ O BEZPEČNOSTI NA VÝUKOVÉM SEMINÁŘI - PŘÍLOHA 3

OSNOVA POUČENÍ O BEZPEČNOSTI NA VÝUKOVÉM SEMINÁŘI

S níže uvedenými bezpečnostními pravidly a zásadami chování jsou žáci seznámeni třídním učitelem. Poučení o chování a bezpečnosti na výukovém semináři potvrdí žáci svým podpisem.

Chování v bytovacím zařízení

1. Obuv a oblečení si účastníci kurzu ukládají na vyhrazených místech.
2. Žákům je zakázáno opouštět ubytovací zařízení bez předchozího svolení třídního učitele, nebo jiného pedagoga. Ubytovací zařízení nesmějí bez svolení třídního učitele opustit ani žáci, kteří se neúčastní programu ze zdravotních důvodů.
3. Žákům je zakázáno otvírat okna, sedat na vnitřní parapety oken, běhat po chodbách a po schodech.
4. V celém ubytovacím zařízení i jeho okolí je přísně zakázáno manipulovat s otevřeným ohněm a kouřit.

Zásady bezpečnosti při pobytu venku

1. Při aktivitách na louce nebo v lese jsou žáci povinni mít sportovní oblečení, pevnou obuv, která zabezpečuje jakýkoli rychlejší pohyb.
2. Při jednotlivých aktivitách žáci dodržují všechny pokyny pedagogů a neprovádějí činnosti, které jim nebyly určeny nebo povoleny.
3. V průběhu činností se žáci nevzdalují bez vědomí pedagogů od své třídy, nebo pracovní skupiny.
4. Zdravotní indispozici, případné poranění nahlásí žáci ihned svému třídnímu učiteli.

Všeobecné zásady bezpečnosti na výukovém semináři

1. Při pobytu venku musí vždy oblečení žáků odpovídat klimatickým podmínkám.
2. Během všech činností na výukovém semináři je nutné vyvarovat se neopatrnosti souvisejících přeexertováním vlastních sil a předváděním se.

**POTVRZENÍ O PROVEDENÍ POUČENÍ ŽÁKŮ O BEZPEČNOSTI A OCHRANĚ ZDRAVÍ
NA VÝUKOVÉM SEMINÁŘI**

Potvrzuji svým podpisem, že jsem byl/a poučen/a o bezpečnosti a ochraně zdraví na výukovém semináři podle osnovy.

Poučení provedla třídní učitelka XY.

TŘÍDA I. A

<i>poř. číslo</i>	<i>jméno a příjmení</i>	<i>podpis</i>	<i>poř. číslo</i>	<i>jméno a příjmení</i>	<i>podpis</i>
1	Karel Bílý	14	Štěpán Modrý
2	Josef Černý	15	Marian Červený
3	Martin Dlouhý	16	Michal Zelený
4	Jiří Fiala	17	
5	Aleš Hnědý	18	
.....	

Penzion U Kozlů, Horní Bradlo dd. mm. rrrr

PROJEKTOVÝ DEN

PÍSMENKOVÁ SLAVNOST

Písmenkovou slavnost zařazujeme na začátku druhého pololetí, kdy už se žáci seznámili se všemi tvary písmen velké tiskací abecedy. Během slavnosti děti písmena představují, pečou a vytvářejí plakát k písmenům, čímž si jejich tvary ještě více zafixují. Na některé aktivity je nutné se s žáky předem připravit.

CÍLE PROJEKTOVÉHO DNE

- Rozvíjet tvořivost a fantazii každého žáka.
- Vytvářet kladný vztah ke knihám a čtenářství.
- Žáci zvládnou přednést z paměti zadaný text.
- Žáci dokáží vystoupit před spolužáky a přednést naučený text.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Projektový den připravuje a realizuje třídní učitelka a vychovatelka školní družiny.

ZPŮSOB REALIZACE

Projektový den se koná ve třídě a ve školní kuchyňce. Lze využít prostory školní družiny. Během projektu je rozvrh hodin upraven dle jeho potřeb. Přestávky zařazujeme po dokončení jednotlivých aktivit, nebo podle potřeb žáků. Projekt je realizován v průběhu čtyř vyučovacích hodin.

Žáci dostanou asi dva týdny před slavností informaci, že se na ni musíme připravit.

Vylosují si písmenko abecedy. K vylosovanému písmenu dostanou od učitelky básničku, kterou se na slavnost naučí z paměti. Také sbírají z novin, časopisů a letáků různé obrázky a slova začínající na jejich vylosované písmenko. Tyto materiály přinesou v den slavnosti. Mohou přinést další drobné předměty začínající daným písmenem nebo přijít v převleku. Například žák, který představuje písmeno B, může přijít jako babička s brýlemi na očích a batohem na zádech.

Při výtvarné výchově si žáci týden před slavností vyrobí papírové písmeno na krk. Základ tvoří kruh z kartonu nebo čtvrtky, na které vystřižené a vybarvené písmeno nalepíme.

V hodinách hudební výchovy se žáci mohou naučit písničku o abecedě, kterou lze využít před závěrečnou reflexí.

S rodiči se na třídní schůzce dopředu dohodneme na zakoupení a zabalení dárku, kterým je dětská kniha. Tu včas tajně odevzdají třídní učitelce. Doporučujeme také požádat někoho z rodičů o pomoc při upečení sladkých koleček s čokoládovými písmeny pro úvodní motivaci.

čas	činnost - metoda - organizace	cíl činnosti	pomůcky
8.15	Zahájení slavnosti – přivítání, hledání písmene.	Motivovat žáky a naladit je k dalšímu činnostem.	vyrobená písmena na krk, upečená kolečka
8.25 - 8.40	Představování písmen.	Žáci se učí vystoupit před ostatními, zpaměti přednesou zadany text. Žáci se navzájem podporují a pomocí povzbuzujících slov posilují svoje sebevědomí.	
8.40 - 9.00	Pohádka z Ferdova slabikáře - „Jak šla písmenka na výlet“.	Žáci naslouchají čtenému textu, aktivně se zapojují do příběhu. Žáci se učí vnímat rytmus básně.	knihka Ferdův slabikář – Ondřej Sekora SEKORA, Ondřej. Ferdův slabikář . Praha: Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, 1990. ISBN 80-00-00092-X.
9.00 - 11.00	Činnosti ve dvou skupinách – žáci se v nich vystřídají. <ul style="list-style-type: none"> ■ Pečení písmenka. ■ Plakát. 	Žáci rozvíjejí jemnou motoriku, tvořivost a fantazii. Žáci udržují pořádek na svém místě.	vybavená kuchyňka, tácky, těsto, zdobení, čtvrtka A4, přinesené výstřižky a pomůcky, lepidlo, nůžky, pastelky, fixy
11.00 - 11.30	Prezentování plakátů a upečených písmenek.	Žáci naslouchají, dokážou vystoupit a promluvit před ostatními, zdokonalují se v naslouchání.	plakáty, upečená písmenka
11.30 - 11.45	Závěrečná reflexe.	Žáci se zamýšlejí, vzpomínají na předešlé činnosti, formulují myšlenku i vlastní názor.	
11.45 - 11.55	Rozdání dárku - knížky od rodičů.	Žáky motivujeme k četbě.	zabalené a podepsané dárky - knížky
11.55 - 12.00	Ukončení slavnosti, úklid třídy.		

POPIS JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT PROGRAMU

Hledání písmene

Po třídě jsou rozmístěna písmena, která si děti vyrobily předem při výtvarné výchově. Žáci si po vstupu do třídy najdou své písmeno a zavěsí si ho na krk.

Představování písmen

Ve třídě připravíme „Křeslo pro písmenko“. Postupně na něj usedají jednotliví žáci a představují své písmenko přednesem básničky, kterou dostali předem od učitelky a naučili se ji zpaměti. Lze využít knihu Krákorčina abeceda od autorek A. Schulzové, J. Léblkové a I. Kocmanové, ale i kteroukoli jinou.

Tuto aktivitu je vhodné přerušovat a zařazovat mezi další činnosti v průběhu celého dopoledne. Vše záleží na počtu dětí ve třídě a délce básniček.

Při reflexi můžeme pokládat následující otázky. Řekněte, co se vám líbilo, když vám váš spolužák/spolužačka představil své písmenko? Máte nějaké doporučení pro příště?

Pohádka z Ferdova slabikáře „Jak šla písmenka na výlet“

Žáci sedí na koberci, učitelka jim čte kapitolu „Písmenka na výletě“ z knihy Ondřeje Sekory Ferdův slabikář. Po několika řádcích se objeví věta: „A Ferda si je začal stavět do řady, do čtyřstupů.“ V té chvíli dostanou žáci pokyn, aby se řadili do čtveřic tak, jak uslyší své písmenko – A B C D, E F G H, ... Při řazení jim pomáhá paní vychovatelka. Učitelka pokračuje ve čtení příběhu, žáci zůstávají ve čtveřicích. Když dočte k básničce, opět se zapojí žáci rýmováním. Učitelka začíná: „A B C D, kočka“ ... žáci doplní „přede“. Básničku si s žáky několikrát zopakujeme a přitom můžeme pochodovat v sestavených čtveřicích po třídě, po chodbě, po zahradě.

SEKORA, Ondřej. **Ferdův slabikář**. Praha: Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, 1990. ISBN 80-00-00092-X.

Pečení písmenek

Pracujeme s polovinou žáků třídy v kuchyňce. Učitelka si dopředu připraví jakékoli těsto, nejlépe perníkové. Žáci

z válečků těsta modelují tvar svého písmene. Po upečení se písmenka dají dále dozdobit bílkovou polevou, lentilkami, nebo mandlovými lupínky.

Recept na perníkové těsto

Suroviny

400 g hladké mouky
120 g moučkového cukru
160 g medu (4 lžíce)
60 g tuku (může se přidat částečně sádlo)
2 celá vejce
půl kávové lžičky jedlé sody
2 kávové lžičky perníkového koření

Pracovní postup

Ze surovin vypracujeme těsto, které se nechá přes noc odležet.
Pečeme při teplotě 200 stupňů po dobu 5 - 8 minut do zružování.

Plakát

Každý žák obdrží bílou, nebo barevnou čtvrtku formátu A3. Doprostřed nalepí básničku, volné místo vhodně doplní přinesenými vystříhanými obrázky, drobnými předměty (například pro písmeno V kousek vlny) nebo dokreslí obrázky začínající na jeho písmenko. Například písmeno B – banán, bačkora, babička, brýle, batoh, bledule, bobr. Plakáty vystavíme na nástěnku.

Prezentace plakátů a upečených písmenek

Děti stojí v kruhu, před sebou mají svůj plakát. Jednotlivě představují ostatním, co je na plakátu. Například: „*Já mám písmenko B a na mém plakátu je babička, bačkora, banán, ...*“ Plakáty vystavíme ve třídě.

Na stolech jsou na papírových tácech nebo čtvrtkách vystavena upečená a ozdobená písmenka. Společně si je všichni prohlédneme, přečteme a ochutnáme.

Při společné reflexi obou skupin nás zajímají odpovědi na následující otázky. Co vás nejvíce zaujalo a proč? Jak se vám pracovalo? Bylo náročné vytvarovat správně písmeno? Potřeboval někdo pomoc? Pomohl vám někdo? Měli jste dostatek materiálu? Podařilo se vám uklidit si své pomůcky i pracovní místo?

Závěrečná reflexe

Žáci sedí v kruhu. Jejich úkolem je vzpomenout si na průběh celého dopoledne. Jednotlivě se mohou vyjádřit, která aktivita je nejvíce zaujala a proč, případně kterou činnost dělali s nejmenším zájmem. Na závěr použijeme celkové zhodnocení pomocí „teploměru“. Na podlahu nalepíme širokou lepicí pásku a určíme směr od nejlepšího k nejhorsímu a střed. Žáci se mohou stavět podle toho, jak hodnotí celé dopoledne, po celé délce pásky.

Rozdání dárku - knížky od rodičů

Na závěr slavnosti obdrží každý žák dárek v podobě dětské knihy. Lze ji předat různými způsoby. Pozváním žáka k učitelce a předáním, nebo jsou všechny zabalené knihy opatřené jmény dětí umístěny například na koberci a děti si svůj dárek samy najdou.

SEZNAM POMŮCEK PRO TŘÍDU

název pomůcky	doporučený počet kusů pro třídu	poznámka k počtu skupin a jejich členů
knihy Ferdův slabikář	1	
těsto	1	
bílková poleva, lentilky, mandlové lupínky		libovolné množství

SEZNAM POMŮCEK PRO JEDNOHO ŽÁKA

název pomůcky	doporučený počet kusů pro 1 žáka	poznámka k počtu skupin a jejich členů
vybavený penál	1	psací potřeba, pastelky, fixy
nůžky	1	
lepidlo	1	
obrázky a věci k zadanému písmenu		libovolný počet
písmeno na krk	1	
básnička k naučení	1	
čtvrťka A3 na plakát	1	
čtvrťka A5 na písmenko nebo papírové tácky	1	

SOUČÁSTÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU „UMĚT A ZNÁT, ABYCHOM SI V ŽIVOTĚ VĚDĚLI RADY“ JSOU VÝUKOVÉ SEMINÁŘE, SPORTOVNÍ KURZY, TEMATICKÁ VÝUKA, PROJEKTOVÉ DNY.

Proč tyto akce realizovat?

- Učitelé a žáci se lépe poznají.
- Významným způsobem pozitivně ovlivňují klima třídy.
- Přispívají k vytváření partnerských vztahů mezi učitelem a žáky.

Proč je během školní docházky tolik akcí?

- Jde o systém na sebe navazujících programů, které rozvíjejí klíčové kompetence žáků.
- Každý program je jinak zaměřen a přispívá k všestrannému rozvoji žáků.
- Programy jsou vytvářeny podle potřeb žáků v jednotlivých ročnících.

Proč vedou programy učitelé?

- Jsou kvalifikovanými instruktory a vzorem pro žáky.
- Akce jsou díky tomu finančně přístupné všem žákům.
- Sami si činnosti při obdobně zaměřených programech vyzkoušeli.

Proč se mají akcí účastnit všichni žáci třídy?

- Společné sdílení zážitků stmeluje kolektiv třídy.
- Vyzkoušejí si aktivity vhodné pro smysluplné trávení volného času.
- Prožijí situace, které jim umožní poznat i překonat sebe sama.

Proč rodiče pořádání těchto akcí podporují?

- Oceňují, že jsou děti vedeny k aktivitám, které by s nimi nepoznaly.
- Různorodý program umožňuje všem žákům zažít úspěch.
- Celý program napomáhá minimalizovat rizikové chování žáků.

Zašifovaná zpráva

Žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly. Propojují do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí.

„Káťa věděla hodně odpovědí na otázky a uměla nám i poradit.“

Tomáš, IV. třída

Už vím, proč písaři neopisují knihy

Žáci vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení je využívá v procesu učení a v praktickém životě. Žáci poznávají smysl a cíl učení.

„Zaujalo mě, že jednu knížku psali několik let.“

Martin, II. třída

Stavba osad

Žáci efektivně využívají informace získané z procesu učení v tvůrčích činnostech. Naplňují si, jakým způsobem by mohli své učení zdokonalit, kriticky hodnotí výsledky svého učení.

„Protože jsme špatně četli a nedomluvili jsme se, nepostavili jsme osadu podle zadání.“

Karolína, III. třída

**KOMPETENCE
K UČENÍ****Maturita**

Žáci využívají pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie.

„Zjistila jsem, že mám opravdu docela dobrou paměť. Pomohlo mi, když jsem si celou básničku dala do obrázků – animace. Člověk musí zachovat chladnou hlavu a pomalu, s rozmyslem básničku odříkávat.“

Katka, IX. třída

Zelená karta

Žáci poznávají smysl a cíl učení, kriticky zhodnocují výsledky svého učení a diskutují o nich.

„Uvědomila jsem si, že neznám spolužáky tak dobře, jak jsem si myslela, a že nebudu soudit lidi jen podle toho, jak vypadají.“

Viky, VI. třída

Učební styly

Žáci dokážou posoudit vlastní pokrok a určit překážky či problémy bránící učení. Naplňují si, jakým způsobem by mohli své učení zdokonalit.

„Zjistila jsem, jakou metodou se nejlíp učím, a bylo to pro mě docela překvapení.“

Šárka, IX. třída

Hrnečku, vař!

Žáci rozpoznají a pochopí problém a naplánují způsob jeho řešení. Prakticky ověřují správnost řešení problému. Sledují vlastní pokrok při zdolávání problému.

„Adélka měla dobrý nápad, tak jsme ho vyzkoušeli. Zachránili jsme dost kaše.“

Jáchym, II. třída

Vynálezy 20. století

Žáci využívají získané vědomosti, dovednosti a vlastní úsudek k objevování řešení.

„Marek věděl, kdy byl vynalezen telefon.“

Lenka, IV. třída

Lanové lávky

Žáci sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů.

„Mám docela dobrou výdrž a rovnováhu. Občas mi ale vadila moje výška a Mirkova rozjetá pusa. Hůř jsem se soustředila. Svoji taktiku jsem neměnila, pomalu se sunula po laně a to mi pomohlo.“

Lenka, VIII. třída

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Zachraňme vajíčko

Žáci promyslí a naplánují způsob řešení problému. Využívají k tomu vlastní úsudek a zkušenosti.

„Přestože spolupráce s Martinem nám přinesla ovoce, trochu nás tísnil čas a já nebyla úplně spokojená. Přece jen měl náš Létajúščíj padačik nějaké ty mouchy. Zjistila jsem, že potřebuju víc času, abych mohla dělat věci s rozmyslem.“

Míša, IX. třída

Pavoučí síť

Žáci využívají vlastního úsudku při řešení problémové situace, plánují různé způsoby řešení, nenechají se odradit případným nezdarem. Vytrvale hledají konečné řešení problému.

„Budu vzpomínat na Pavučinu, jak jsme spolupracovali a pomáhali si. Zjistil jsem, že Lucka má taky dobré nápady.“

Petr, VI. třída

Podbíhání lana

Žáci volí vhodné způsoby řešení. Nenechají se odradit případným nezdarem a vytrvale hledají konečné řešení problému.

„Pomohlo mi, že se mnou běžel David.“

Katka, III. třída

Lesní golf

Žáci využívají získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů, které jsou potřebné ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

„Tahle činnost vyžadovala pevné nervy, trpělivost a soustředěnost. Občas mi dělalo problémy udržet se a neběžet za míčkem. Nejdříve mě mrzelo, že když o něco jde, tak to obvykle pokazím, ale nakonec mi pomohla naše spolupráce i Michalovo povzbuzování.“

Lucka, IX. třída

Puzzle

Žáci naslouchají promluvám druhých a vhodně na ně reagují.

„Kája mi poradil, že jeden dílek je pod stromem.“

Eda, I. třída

Rozhodni se - kouření, výroky ano - ne

Žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory. Vyjadřují se výstižně a souvisle v ústním projevu.

„Umíme poslouchat jeden druhého a bylo zajímavé slyšet, jak to vidí ostatní.“

Michal, VI. třída

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Netradiční orchestr

Žáci rozumí různým typům běžně užívaných gest a zvuků a jiných komunikačních prostředků, reagují na ně a tvořivě je využívají k aktivnímu zapojení se do společné činnosti.

„Byl to krásný koncert a znělo to kouzelně a jemně. Když jsme se přidávali nebo utichali s nástrojem, nešlo jen o bystré uši, ale i o soustředění. Ráda bych si to zopakovala.“

Barča, VIII. třída

Každý jsme důležitý

Žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory. Obhajují svůj názor a vhodně argumentují.

„Učitelka je nespravedlivá, protože jsem nemohl nic hrát.“

Lukáš, III. třída

Zvídavý reportér

Žáci naslouchají promluvám druhých lidí. Využívají komunikativní dovednosti k získání potřebných informací.

„Překvapilo mě, že Bára umí dva světové jazyky.“

Petra, IV. třída

Balóny

Žáci podporují sebedůvěru a pozitivní představu o sobě samých.

„Trefila jsem všechny balóny. Už nemám strach.“
Amálka, V. třída

Cesta odvahy

Žák řídí své jednání, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení.

„Dokázal jsem to. Jsem dobře!“
Ondra, IV. třída

Horolezecká stěna

Žáci si vytvářejí pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj.

„Zjistila jsem, že nemám moc velkou sílu v prstech. Navíc mám strach z výšek. Jsem ráda, že po prvním neúspěchu jsem vše nevzdala. Promyslela jsem si trasu a pomalu a jistě se šplhala nahoru. Ta radost, když jsem svůj strach překonala a zvládla to!“
Petra, VIII. třída

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Výlet k prameni Labe

Žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu, jednájí se spolužáky ohleduplně a s úctou. Přispívají k upevnování dobrých mezilidských vztahů.

„Budu vzpomínat na cestu k prameni Labe, protože jsem se dozvěděl spoustu informací o Krkonošském národním parku a procházka po lese nebo po okolí je dobrá, protože si přitom i dobře popovídáme.“
Janek, VI. třída

SMS hra

Žáci chápou potřebu efektivně spolupracovat s ostatními při řešení daného úkolu, oceňují zkušenosti spolužáků.

„Tento seminář byl bezva. Lidi, které znám, jsem zase mohla poznat jinak. Například Tomáše, který mi ukázal, že když chce, tak toho dost umí.“
Lukáš, VIII. třída

Erb osobnosti

Žák čerpá poučení z toho, co druzí lidé dělají a říkají.

„Uvědomila jsem si, že se u večere sejde celá rodina málokdy.“
Sára, IV. třída

Právo vyjadřovat svůj názor

Žák chápe základní principy, na nichž spočívají společenské normy a je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

„Překvapila mě Martina. Myslí si, že vysmívání je závažný přestupek a já si myslím, že je méně závažný.“

Adam, III. třída

Můj mobilní telefon

Žák je schopen vcítit se do situací ostatních lidí. Rozhoduje se zodpovědně podle dané situace.

„Jsem ráda, že můžu kamarádům důvěřovat.“

Karin, III. třída

Člověče, nezlob se

Žák odmítá hrubé zacházení, respektuje přesvědčení druhých lidí

„Když se nebudeme hádat, půjde nám to rychleji.“

Ema, II. třída

**KOMPETENCE
 OBČANSKÉ**

Stavba příměstské čtvrti

Žáci chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodují se v zájmu trvale udržitelného rozvoje společnosti.

„Museli jsme i logicky přemýšlet a domlouvat se mezi sebou. To, že Marek chtěl postavit v rezervaci dům, mi přišlo dost divné. Naštěstí od svého nápadu nakonec ustoupil.“

Petr, VIII. třída

Rozhodni se - alkohol, příběh Radky

Žáci se v závislosti na dané situaci zodpovědně rozhodují, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc a chovají se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

„Vzpomněla jsem si, že i já se snažila pomoci člověku, na kterém mi záleží, a docela se to povedlo. Jsem ráda, že si ve třídě můžeme věřit.“

Soňa, VII. třída

Globální problémy

Žáci jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí.

„Ověřila jsem si u sebe i jednu špatnou vlastnost, a to, že neumím někdy na věci pohlížet bez předsudků. Budu se snažit to změnit.“

Karolína, VIII. třída

Sádrové masky

Žáci používají bezpečně a účinně daný materiál, dodržují vymezená pravidla, přistupují k výsledkům práce i z hlediska ochrany zdraví druhých.

„Bylo příjemné jen tak ležet a nechat se masírovat, prostě super relax. Zajímavé bylo i to, když jsem masku dělal Martinovi. Je to kamarád, ale stejně mě potěšilo, že mi tak věřil.“

Adam, IX. třída

Lodka

Žáci používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Dodržují vymezená pravidla.

„Nevěřil jsem, že dopluje nejdál.“

Matěj, IV. třída

Klíč

Žáci pracují bezpečně s přiděleným materiálem. Přistupují k výsledkům pracovní činnosti tak, aby chránili své zdraví i zdraví druhých.

„Ten se mi povedl. Budu ho nosit pro štěstí.“

Natálie, V. třída

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Stavby z kostek cukru

Žáci přistupují k výsledkům pracovní činnosti z hlediska její kvality i funkčnosti.

„Pracovali jsme pod noční oblohou a pak ty osvětlené stavby – nemyslel jsem si, jak to bude tajemné a hezké!“

Tomáš, VIII. třída

Lesní skřítki

Žáci používají bezpečně a účelně dané materiály a přizpůsobují se novým pracovním podmínkám.

„Nejsem moc na ruční práce. Byla jsem překvapená, že se mi skřítek z věcí z lesa povedl a bude mít místo u nás na zahradě.“

Kristýna, VI. třída

Perníková chaloupka k nakousnutí

Žáci pracují bezpečně ve změněných pracovních podmínkách. Žáci jsou vedeni k hospodárnosti.

„Nejvíce těším, až si ji sníme.“

Aleš, I. třída

ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHRUDIM, DR. J. MALÍKA

Hlavním cílem školního vzdělávacího programu „Umět a znát abychom si v životě věděli rady“ je vytvářet ze školy místo aktivního a radostného poznávání, místo, kde se plně respektují individuální zvláštnosti každého dítěte.

Základem je partnerský vztah mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a rodiči založený na vzájemném respektu. Pedagogové školy intenzivně pracují se vztahy mezi dětmi a cíleně ve škole vytváří bezpečné prostředí a pozitivní sociální klima, které je základní podmínkou kvalitního učení.

Ve třídách všech ročníků je kooperativní učební prostředí, které vybízí ke spolupráci a podporuje úsilí žáků o kvalitní proces učení a kvalitní výsledky učení. Do výuky je pravidelně zařazována metoda projektového vyučování.

Ve všech ročnících prvního stupně se používá slovní hodnocení, které je souhrnnou písemnou zpětnou vazbou o tom, co dítě zvládlo, a poskytuje také informaci o cílech vzdělávání pro další období. Na druhém stupni se pro hodnocení žáků používají procenta a známky, využívána je i zpětná vazba slovním hodnocením. Společně s vysvědčením dostávají žáci a jejich rodiče písemné sdělení, jak přistupují ke vzdělávání, jak respektují pravidla školního soužití a jak se chovají ke svým spolužákům a dospělým ve škole.

**Na přiloženém CD najdete k jednotlivým programům přílohy,
které si můžete upravovat a tisknout pro své potřeby.**

LÍBILA SE MĚ SLAVNOST,
ZPERNÍK U CHALOUPKY
VLESE STAVĚNÍ DOMŮ
STOLETÁ LÍPA A
HŘIŠŤE
JULIE HRUŠOVÁ 1B

ProRoK
program rozvoje kompetencí